

ความรู้ลึกของความทรงจำจากวัตถุ

โดย

นายันทชัย ใจอารีย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

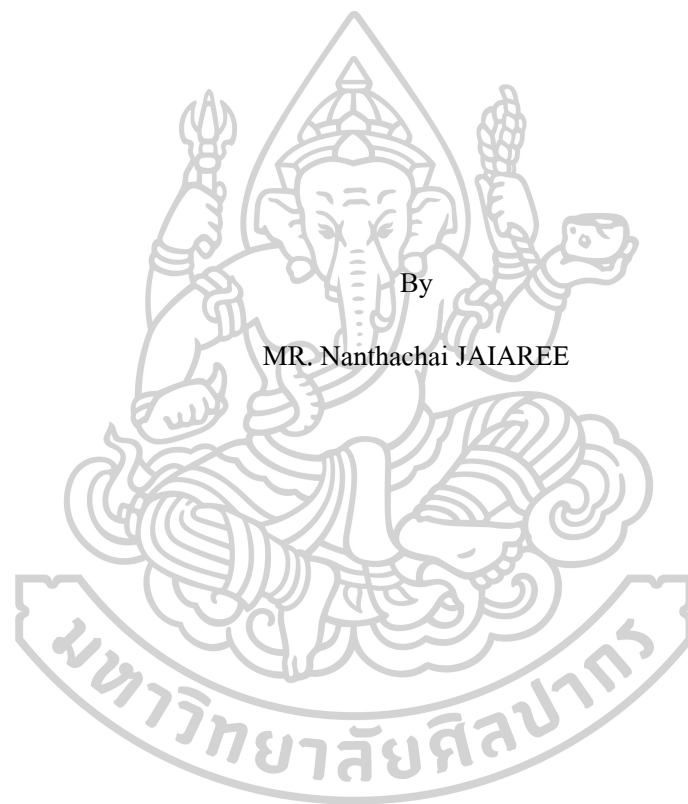
ความรู้สึกรักของความทรงจำจากวัดถุ

โดย
นายันทชัย ใจอารีย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SENSE OF MEMORY OBJECT

By

MR. Nanthachai JAIAREE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

56001210 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ

นาย นันทชัย ใจอารีย์: ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวัน เบียดกลาง

ผลงานวิทยานิพนธ์ “ ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ ” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาภาวะจิตใจของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการศึกษาจากการมองผ่านบุคคลวัตถุสิ่งของ ที่เป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับตัวข้าพเจ้าทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยข้าพเจ้าได้นำเสนอและถ่ายทอดในรูปแบบจิตรกรรมสองมิติ เทคนิคจิตรกรรมผสม โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวของความทรงจำที่มีอาจย้อนกลับมาได้อีก ซึ่งทำได้เพียงแค่รำลึกจากการมองเห็นวัตถุสิ่งของ และร่องรอยที่ยังคงเหลือไว้ ความทรงจำเป็นพื้นฐานในจิตใจสำนึกของมนุษย์เราทุก ๆ คน ทั้งความทุกข์ความสุขในอดีต ย่อมส่งผลถึงปัจจุบัน

ฉะนั้นเราเลือกได้ที่จะเลือกอยู่กับความทรงจำใด เพื่อให้จิตใจมีความสุขและเบิกบานเสมอ วัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ในอดีตที่เราเคยผ่านการใช้งานล้วนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในช่วงเวลานั้น เราอาจตั้งใจบ้าง ละเลยบ้างที่จะใช้สิ่งของเหล่านั้นแต่นั้นก็ถือว่าเป็นสิ่งหนึ่ง ในช่วงเวลานั้นที่เราเคยมีประสบการณ์ร่วมกับมัน ดังนั้นแล้วเมื่อเราเห็นวัตถุสิ่งของนั้น ๆ ที่เคยใช้เคยสัมผัส ความรู้สึกและภาพต่าง ๆ ในห้วงเวลานั้นก็ผุดภาพความทรงจำออกมา เมื่อระลึกได้ถึงเวลาที่ผ่านมาแล้ว ความคิดต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นในมโนทัศน์ และปรุงเป็นความรู้สึกอาจเป็นความคิดถึง ความสุข หรือทุกข์ ความปีติ เบิกบาน ยินดี ก็แล้วแต่ช่วงชีวิตของแต่ละคน แต่ในช่วงเวลาที่เคยมีประสบการณ์ร่วมกับวัตถุสิ่งของเหล่านั้น

56001210 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : The Sense of Memory Object

MR. NANTHACHAI JAIAREE : THE SENSE OF MEMORY OBJECT THESIS
ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR NAWIN BAIDKLANG

The thesis “The Sense of Memory Object” sets its focus on learning about own state of mind since the past until the present by looking through persons and objects, both directly and indirectly related to myself. The concept is presented and conveyed in a form of 2D painting with a technique of mixed paintings, also in accordance to the memories that are not to return. The only action that can be done is to recall through seeing objects and the remaining traces. Memories are the foundation of each and every

human’s consciousness, thus both happiness and suffering in the past are sure to bring forth an impact onto the present.

Nonetheless, we have a choice to linger on a certain memory to always achieve the peace of mind. We might have intentionally used or overlooked them; however, this is still regarded as a moment in time when we shared our experience within. Accordingly, when we see a particular object that we once used and made contact with, the feelings and flashbacks will spring back to the mind. Upon recalling the moment of the past, notions are to emerge in our consciousness and are blended into a sense of missing, happiness or suffering, joy, delightfulness, or gladness depending on each person’s certain period of life and a certain period of time when one shared an experience with such objects.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวัน เบียดกลาง ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวัน เบียดกลาง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือ และกรุณาให้คำปรึกษาคำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอน้อมรำลึกพระคุณของคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด บุคคลในครอบครัวที่ทำให้กำลังใจ ให้ความรักและสนับสนุนด้านการศึกษาของข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบคุณบุคคลรอบข้าง เพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ที่ได้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และมีมิตรไมตรีที่ดีต่อกันเสมอมา

นันท์ชัย ใจอารีย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
หน้า.....	ฉ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
วิธีการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์	5
บทที่ 2	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
อิทธิพลจากตัวเอง ครอบครัว สังคม	6
อิทธิพลที่มาจากปรัชญาทางศาสนา	7
อิทธิพลที่มาจากศิลปินและผลงานศิลปะ	9
บทที่ 3	13

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	13
1. การเก็บข้อมูลศึกษา.....	13
2. การเรียบเรียงข้อมูลและหาภาพต้นแบบ.....	13
3. วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน	14
4. การสร้างสรรค์ผลงานจริง.....	15
บทที่ 4	19
การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์.....	19
การสร้างสรรค์ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	19
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	26
บทที่ 5	35
สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	35
รายการอ้างอิง	37
ประวัติผู้เขียน	39

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ชื่อภาพผลงาน"ลายน้ำทอง" (2526).....	10
ภาพที่ 2 ชื่อภาพผลงาน"Violin Story" (สิงหาคม 2540).....	11
ภาพที่ 3 ชื่อภาพผลงาน" Simplif " (ธันวาคม 2526).....	12
ภาพที่ 4 ภาพวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างผลงาน	14
ภาพที่ 5 ภาพขั้นตอนการเตรียมพื้นผิวงานบนเฟรมไม้กระดาน	15
ภาพที่ 6 ภาพขั้นตอนการทำความสะอาดเฟรม ชะล้างฝุ่นผงหลังจากขัดด้วยกระดาษทราย.....	16
ภาพที่ 7 ภาพขั้นตอนการทราบน้สีเฟอร์.....	17
ภาพที่ 8 ภาพขั้นตอนการเก็บรายละเอียดของผลงาน	18
ภาพที่ 9 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ครอบครัว”.....	20
ภาพที่ 10 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ฟ้าอุ้งของแม่”.....	21
ภาพที่ 11 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ภายในตู้เสื้อผ้า”.....	22
ภาพที่ 12 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ชุดทำงาน”.....	23
ภาพที่ 13 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ห้องบันทึกความทรงจำ”	24
ภาพที่ 14 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “มุมข้างบ้าน”.....	25
ภาพที่ 15 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “มุมหนึ่งของความงาม”	27
ภาพที่ 16 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ “ในมุมหนึ่งของบ้าน”	28
ภาพที่ 17 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ “เตียงนอนของตา”	29
ภาพที่ 18 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชื่อ “มุมอดีต”	30
ภาพที่ 19 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “ภายในตู้เสื้อผ้า”	31
ภาพที่ 20 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “โต๊ะทำงาน”	32
ภาพที่ 21 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “เช้าวันใหม่”	33

ภาพที่ 22 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “ชั้นหนังสือ”34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บนโลกที่เคลื่อนตัวไปข้างหน้าสิ่งที่พอจะเก็บรักษาได้คือ ความทรงจำ ความทรงจำอันมีค่ามีต่ออาศัยความตั้งใจที่จะจดจำ หากแต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติไม่ต่างจากการที่น้ำต้องไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ แม้ความทรงจำจะเกิดขึ้นจากความจริงแต่ว่าความทรงจำนั้นหาใช่ความจริงไม่ เราเพียงคัดเลือกบางส่วนของความจริงคลุกเคล้าเข้ากับความรู้สึก บ้างสุข บ้างเศร้า ทุกความทรงจำมีการเสกสรรปั้นแต่งของเจ้าของความทรงจำอยู่ในนั้นด้วยเสมอ มันทิ้งโศคร้าย และสวยงามกว่าความจริง

ใช่หรือไม่คนเรามักเก็บสะสมความทรงจำดีๆเอาไว้มากกว่าความทรงจำแย่ๆ กระนั้นก็ใช้ว่ามันจะทำให้เรามีความสุขเสมอไปเมื่อหวนคิดถึงความทรงจำดีๆ ที่มีอาจย้อนคืนกลับมา กรอเทปดูภาพอดีตที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อีกแล้วความเศร้าก็บังเกิด

ความทรงจำมีคุณค่าเพราะอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง หากทุกอย่างไม่แปรเปลี่ยนทุกความสัมพันธ์ยังอยู่คงเดิมความทรงจำก็คงไม่มีค่าอะไร เราไม่ต้องจดจำอะไรก็ได้ในเมื่อพรุ่งนี้ก็จะติดังเดิม ชีวิตคือการเดินทางเพื่อสะสมความทรงจำ

ทุกๆวันมีเรื่องราวให้จดใส่หน้ากระดาษเปล่าของชีวิต เพราะจดทุกเรื่องไม่ได้ เราจึงจดเฉพาะสิ่งสำคัญไว้ในใจ เมื่อย้อนกลับมาดูสมุดบันทึกเล่มนี้ ความทรงจำบางอย่างชัดเจนไปตามกาลเวลา แต่ร่องรอยของมันก็ช่วยยืนยันกับเราว่า สิ่งสวยงามเหล่านี้เคยเกิดขึ้นจริง

บทความดังกล่าวข้างต้น เป็นบทความที่ข้าพเจ้าประทับใจจากหนังสือ “สาระ ภาพ” เขียนโดย นีวกลม มีชื่อบทความว่า “ความทรงจำ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทศนคติและความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อสาระของความทรงจำ โดยกล่าวคือ “ความทรงจำเป็นทุกอย่างหนึ่ง ในความทรงจำนั้นมีส่วนประกอบด้วยอารมณ์ เจือปนด้วยความรู้สึกต่างๆ ที่ก่อให้เกิดทุกข์ได้แก่

รัก : รักในสิ่งที่คิดถึง คิดถึงในสิ่งที่รักสิ่งที่หวนคำนึง ถวิลหา

โลก : โลกในลาภในอดีตที่เคยมีไว้ครอบครอง

โกรธ : เมื่อนึกอดีตแห่งความโกรธนั้นขึ้นมาได้เมื่อไหร่ก็เป็นทุกข์เพราะ โกรธแค้น

หลง : เพราะมีความห้วงหาอาหารในบุคคลและสิ่งของที่เห็นและผูกพัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เมื่อนึกขึ้นมา ล้วนแล้วเกิดทุกข์ทั้งสิ้น” ฉะนั้นการมองวัตถุสิ่งของต่างๆ เหล่านี้ควรมองเพื่อระลึกให้ “รู้” ความรู้สึกต่างๆ อาจเกิดขึ้นมาได้ แต่ก็ควรรู้จักระงับ ไม่สานต่อหรือปรุงแต่งความรู้สึกอันเป็นกิเลส กองทุกข์นั้น

ดังนั้นจึงเห็นว่าการมองย้อนดูวัตถุสิ่งของ ที่เป็นเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับภาพความทรงจำ ของข้าพเจ้า ทั้งมองผ่านภาพของคนและวัตถุเช่นเสื้อผ้า ของใช้ ก็เป็นการเฝ้ามองให้เห็นถึงความเป็นธรรมดาของโลก ที่ต้องมีการอยู่ร่วมกันและการพลัดพราก เมื่อถึงเวลาของสิ่งนั้นๆ และแน่นอนว่าความทุกข์ความเศร้าจะแทรกซึมเข้ามาในจิตใจ ดังนั้นการเฝ้ามองและสังเกตให้เห็นถึงความ เป็นธรรมดาของกฎ “ไตรลักษณ์” (เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป) จึงมีส่วนจำเป็นต่อการรับมือใน สภาพที่โหดเหี้ยมเมื่อถึงเวลา นั้น

จากสาระและทางทัศนคติความคิดดังกล่าว จึงทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงเวลาที่เหลืออยู่ใน ชีวิตทั้งของตัวเองและบุคคลรอบข้างที่มีส่วนสัมพันธ์กันจึงต้องการสร้างสรรค์เป็นผลงาน จิตรกรรมเทคนิคผสม โดยการสร้างผลงานจากการเคลื่อนย้ายถ่ายถอดภาพจากต้นแบบ (Transfer) จากที่หนึ่งลงสู่อีกที่หนึ่ง คือเฟรมรองรับผลงานจริง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการถ่ายถอด ความทรงจำ ความรู้สึกนึกคิด ความประทับใจต่างๆ โดยบันทึกไว้ในรูปแบบทางศิลปะ เพื่อให้รูป วัตถุที่เป็นภาพแทนของความทรงจำนั้นยังคงปรากฏสุนทรียภาพความงาม ความจริง และความ สุข ต่อข้าพเจ้าและผู้ชม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาวะจิตใจของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าสภาพแวดล้อมที่เราคุ้นเคย เป็นอย่างไร โดยการศึกษาจากการมองผ่านบุคคล วัตถุสิ่งของ ที่เป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับตัวข้าพเจ้าทั้ง ทางตรงและทางอ้อม

2. เพื่อสังเกตและศึกษาให้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างตัวเราและสภาพแวดล้อม กับกฎ แห่งไตรลักษณ์ทางพุทธศาสนาที่สอนเรื่อง การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปของทุกสรรพสิ่ง โดยข้าพเจ้านำมามองดูในส่วนของความทรงจำ ได้แก่ความทรงจำที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทุกๆ การกระทำ ทุกๆ ขณะจิตล้วนเกิดขึ้นชั่วคราว แล้วก็กลายหายไปเป็นเรื่องราวใหม่ ภาพใหม่ๆ และ

ความทรงจำใหม่ๆที่ปะปนอยู่ในเมมโมรี่สมอง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกได้ว่าไม่ว่าจำทำอะไร “รูป” ทุกอย่างก็จะกลายสภาพสู่ “นาม”

3. เพื่อหาความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาของงานที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความทรงจำ จึงใช้เทคนิคการเคลื่อนย้ายภาพจากต้นฉบับสู่ผลงานจริง เพื่อรักษาความจริงกายภาพให้สมบูรณ์มากที่สุด และเพื่อค้นหาเทคนิควิธีการความเป็นไปได้ใหม่ๆที่มีส่วนเสริมเนื้อหาของภาพให้ลุ่มลึกยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการศึกษา

ข้าพเจ้าต้องการบันทึกสาระของความทรงจำของข้าพเจ้า ที่มีต่อครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่ผ่านมาไว้เป็นรูปธรรม โดยสร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลงานศิลปกรรมเทคนิคจิตรกรรมผสม โดยใช้ภาพแทนของวัตถุสิ่งของ ผู้คน สถานที่ ฯลฯ มาเป็นสื่อกลางที่บอกกล่าวถึงอารมณ์ความรู้สึกอันหลากหลาย ที่ซ่อนอยู่ภายใต้ภาพวัตถุนั้นๆ กล่าวคือ ต้องการใช้ภาษาภาพทางจิตรกรรม(รูป) เพื่อบันทึกและสื่อถึงอารมณ์ต่างๆ(นาม) ที่ซ่อนอยู่ภายใต้วัตถุสิ่งของเหล่านั้นโดยผสมผสานกับเทคนิคขีด ขัด ลบ แกะ เคลือบผิว เพื่อสะท้อนความรู้สึกเคลื่อนไหว ภายในความทรงจำที่ชัดบ้างไม่ชัดบ้าง

ขอบเขตของการศึกษา

ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความทรงจำของตนเอง เพื่อตอบสนองความคิดของตนเองที่ขบถถึงชีวิตในอดีตถึงปัจจุบัน โดยเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 2 มิติ โดยสร้างด้วยเทคนิคจิตรกรรมผสม เช่น การทรานเฟอร์จากภาพถ่ายต้นแบบ ด้วยการระบายสีผสมผสานการวาดเส้น และการขีด ขัด เคลือบพื้นผิว เพื่อให้เห็นมิติที่ซับซ้อนของความคิดและทัศนธาตุของผลงาน

ขอบเขตของเนื้อหาสาระหลักคือประเด็นของความทรงจำในอดีตของข้าพเจ้าที่เกิดขึ้น เมื่อพบเห็นภาพวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่เคยผูกพันในอดีต

ขอบเขตของรูปแบบ นำเสนอในรูปแบบจิตรกรรมเทคนิคผสม 2 มิติ เช่น การระบายสีอะครีลิค การวาดเส้นชาร์โคล เพื่อสร้างมิติความทับซ้อนของภาพและการทำพื้นผิวที่ไม่เรียบเนียนบนภาพ เพื่อส่งเสริมและดึงดูดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของเทคนิค เป็นการใช้นิเทศทรานส์เฟอร์เป็นหลัก โดยเป็นการย้ายภาพจากต้นแบบ ภาพถ่ายสู่ผลงานจริงผสมผสานกับการได้จัดการทางเทคนิคจิตรกรรมผสม เพื่อให้พื้นผิวที่เป็น Textureที่ได้จากการ ทรานส์เฟอร์นั้นส่งผลร่วมกันกับพื้นผิวที่ได้จากสีทางเทคนิคจิตรกรรม

ขั้นตอนของการศึกษา

โครงสร้างขั้นตอนในการสร้างสรรค์มีลำดับต่อไปนี้

1. หาแรงบันดาลใจจากเรื่องราวที่เป็นประเด็นในการทำวิจัย นั่นคือเรื่องราวเกี่ยวกับ วิถีชีวิต วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ และความทรงจำของตนเอง
2. ลงพื้นที่เพื่อหาต้นแบบเพื่อใช้เป็นแบบในการสร้างสรรค์ เช่น สิ่งของ ที่เกี่ยวกับชีวิตของผู้คนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า
3. หามุมมองความงามที่ประทับใจในต้นแบบเหล่านั้นเช่น แสงที่ตกกระทบเสื้อผ้าจากมุมสูง เสื้อผ้าที่กองออกมาออกตู้เพราะไม่ได้จัดให้เป็นระเบียบ เหมือนเด็กนักเรียนที่จัดเตรียมไว้ไปโรงเรียน ซึ่งมุมมองของวัตถุเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความคิด อารมณ์ และจินตนาการของข้าพเจ้า
4. หาดองค์ประกอบที่สมบูรณ์ลงตัวจากภาพต้นแบบ อาจมีการลดทอนให้เหลือเพียงสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ
5. สร้างสรรค์ผลงานจริง โดแสดงออกผ่านกระบวนการทางจิตรกรรมเทคนิคผสม 2 มิติ
6. ติดตั้งผลงานพร้อมจัดไฟให้เหมาะสม
7. วิเคราะห์ สรุปผลของการสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาในผลงานชิ้นต่อไป

วิธีการศึกษา

1. สืบค้นและเก็บข้อมูลเอกสารขั้นต้น ประกอบด้วย ภาพถ่ายต้นแบบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานเช่น ตู้เสื้อผ้า ของใช้ บุคคล โดยหามุมมองความงามของวัตถุนั้นๆ แล้วจึงบันทึกภาพถ่ายเป็นข้อมูลต้นแบบ

2. สืบหาและเก็บข้อมูลเอกสารชั้นรอง ประกอบด้วยหนังสือ บทความต่างๆ ได้แก่ ความหมายและที่มาของความทรงจำ บทความเกี่ยวกับจิตอารมณ์ของจิต บทความเกี่ยวกับความหมายของ รูป และ นาม และเอกสารเกี่ยวกับผลงานของศิลปินที่ให้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

3. ดำเนินการวิเคราะห์ ตีความจากข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูลขึ้นใหม่ทั้งด้านรูปร่าง รูปทรงบรรยากาศ อารมณ์ รายละเอียดต่างๆ รวมถึงองค์ประกอบของภาพ เพื่อหาความลงตัวที่สมบูรณ์ที่สุดก่อนขึ้นผลงานจริง

4. ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการทางจิตรกรรมเทคนิคผสม เริ่มตั้งแต่การหา และออกแบบองค์ประกอบภาพ และนำภาพต้นแบบที่ได้เข้ากระบวนการทางเทคนิค และจัดการต่อ ให้สมบูรณ์

5. วิเคราะห์โครงสร้างทั้งทางเนื้อหาและรูปแบบให้สัมพันธ์กัน

6. สรุปผล และประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์

7. นำเสนอและติดตั้งผลงาน พร้อมเล่มเอกสารในส่วนวิทยานิพนธ์ประกอบการสร้างสรรค์

แหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ในการสร้างสรรค์

1. ศึกษาจากที่อยู่อาศัย ทั้งที่บ้านของตนเองและบ้านของญาติผู้ใหญ่ที่เคยอยู่ และมีความผูกพันมาตั้งแต่อดีต รวมถึงสถานที่ที่เคยมีความทรงจำในอดีต

2. ศึกษาค้นคว้าจากสื่ออินเทอร์เน็ต และตำราในห้องสมุด

3. ศึกษาจากหอศิลป์ นิทรรศการศิลปะต่างๆ ผลงานศิลปินที่ดูแล้วได้รับแรงบันดาลใจทั้งความคิดและเทคนิควิธีการ

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1. อิทธิพลจากตัวเอง ครอบครัว สังคม 2. อิทธิพลที่มาจากปรัชญา 3. อิทธิพลที่มาจากศิลปินและผลงานศิลปะ

อิทธิพลจากตัวเอง ครอบครัว สังคม

ข้าพเจ้าเกิดและเติบโตในครอบครัวที่ค่อนข้างเป็นครอบครัวใหญ่ ทุกคนมีความผูกพันห่วงใยซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นภาพที่คุ้นชินกับข้าพเจ้าตั้งแต่วัยเด็ก การพบปะพูดคุย ระหว่างญาติที่มีบ้านติดกัน การหยิบยืมข้าวของเครื่องใช้ นับเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นเป็นประจำ สิ่งของเหล่านี้ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวและเครือญาติสนิทสนมกัน มากยิ่งขึ้น ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่ข้าพเจ้าได้มีสังคมที่กว้างขึ้น รู้จักผู้คนมากมายหลายตาขึ้น แต่ความผูกพันก็มีอาจเท่าครอบครัวหรือสถานที่ ที่ข้าพเจ้าสัมผัสมาตั้งแต่อดีตและด้วยปัจจุบันสังคมที่ห่างไกลกับชีวิตครอบครัวมากขึ้น สังคมที่มีความรวดเร็ว เร่งรีบ มากยิ่งขึ้น จนแทบไม่มีเวลาผ่อนคลายอารมณ์ ความคิดสภาวะเหล่านี้จึงกลายเป็นความกดดัน ที่นำไปสู่การคิดคะนอง โหยหาถึงภาพในอดีตในวัยที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งความสุข ความอิสระที่ไม่สามารถสร้างขึ้นมาได้ใหม่ในปัจจุบัน ดังนั้น ภาพสิ่งของวัตถุ รอบ ๆ ข้าพ จึงเป็นเสมือนเป็นภาพแทนที่ทำให้ ข้าพเจ้านำมาสร้างสรรค์และนำเสนอความรู้สึกด้านลึกในช่วงเวลาของความทรงจำ เพื่อระลึกและคิดถึงวันเวลาที่ไม่สามารถย้อนคืนกลับมาได้ ในห้วงเวลาแห่งความจริง เนื้อหาสาระเหล่านี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ขึ้นมา

อิทธิพลที่มาจากปรัชญาทางศาสนา

การสร้างสรรคผลงานศิลปะของข้าพเจ้า ยังได้รับอิทธิพลในเรื่องของปรัชญาพุทธศาสนา ที่ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณค่าและเข้าใจปรัชญาทางพุทธศาสนาดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 5 หมายถึง ส่วน 5 ส่วนที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นชีวิตของมนุษย์เราทุกคน ที่เรียกว่า ร่างกายและจิตใจ โดยส่วนทั้ง 5 นั้นก็ได้แก่

1. รูปขั้นที่ 5 คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย ประกอบด้วย ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ จมูก ลิ้น และกาย
2. วิญญาณขั้นที่ 5 คือส่วนที่เป็นการรับรู้ตามระบบประสาททั้ง 6 ของร่างกาย หรือเรียกอีกอย่างว่า “จิต”
3. สัญญาขั้นที่ 5 คือส่วนที่เป็นอาการที่จำสิ่งที่ได้รับรู้ได้
4. เวทนาขั้นที่ 5 คือส่วนที่เป็นความรู้สึกที่เกิดตามระบบประสาททั้ง 6 ของร่างกาย
5. สังขารขั้นที่ 5 คือส่วนที่เป็นอาการที่จิตปรุงแต่งไปต่าง ๆ นานา เช่น ปรุงแต่งให้เกิดความอยาก (กิเลส) ความยึดถือ (อุปาทาน) และความคิดทั้งหลาย

การเกิด คือ อาการจากที่ไม่มีอยู่ก่อน แล้วจึงมาขึ้นในภายหลัง

การดับ คือ อาการจากที่มีอยู่ก่อน แล้วจึงมาหายไปภายหลัง

ตั้งอยู่ คือ อาการที่เกิดขึ้นมาแล้วแต่ยังไม่ดับหายไป

เมื่อมีการรับรู้เกิดขึ้นเมื่อใด ก็จะเกิดอาการจำสิ่งที่ได้รับรู้นั้นขึ้นมาด้วยทันที ซึ่งความจำพื้นฐานก็คือความจำว่ามีตัวเรา-ของเรา และมีความจำในเรื่องต่างๆมากมายที่สมองของร่างกายเก็บเอาไว้ในลักษณะของรหัสทางธรรมชาติที่ซับซ้อนจนเราไม่อาจไปเข้าใจกับมันได้ ซึ่งความจำนี้แต่เดิมเมื่อร่างกายเกิดขึ้นมาจะยังไม่มีความทรงจำใดๆ แต่เมื่อระบบประสาทของร่างกายของเราได้รับรู้สิ่งต่างๆของโลกมากขึ้น จึงได้เกิดมีความจำมากขึ้น ยิ่งอายุมากขึ้น ความจำก็จะมากขึ้น แต่ถ้าสมองของร่างกายเสียหาย ความทรงจำที่เคยมีก็จะหายไปด้วย

เมื่อเกิดการจำสิ่งที่ได้รับรู้นั้นได้แล้ว ก็จะเกิดความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้รับรู้นั้นด้วยทันที (ถ้าสิ่งที่ได้รับรู้นั้นให้ความรู้สึกที่น่าพอใจ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ทนได้ง่าย หรือความสุข, แต่ถ้าสิ่งที่ได้รับรู้นั้นให้ความรู้สึกที่ไม่น่าพอใจ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ทนได้ยาก หรือความทุกข์, หรือถ้าสิ่งที่ได้รับรู้นั้นให้

ความรู้สึกที่เป็นกลางๆ ก็จะเกิดความรู้สึกกลางๆหรือไม่ใช่ทั้งสุขและทุกข์) เมื่อเกิดความรู้สึกใดขึ้นมาแล้ว จิตก็จะปรุงแต่งให้เกิดอาการต่าง ๆ ต่อความรู้สึกที่เกิดขึ้นมานั้นทันที เช่น เกิดความดีใจหรือพอใจหรืออยากได้ต่อสิ่งที่ให้ความสุข, เกิดความโกรธ เกลียดหรือกลัวต่อสิ่งที่ให้ความทุกข์, หรือเกิดความลังเลใจไม่รู้อะไรจะพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งที่ให้ความรู้สึกกลางๆ, หรือเกิดความยึดถือว่ามีตัวเราที่เป็นผู้ที่พอใจ หรือไม่พอใจ ขึ้นมาทันที, หรือเกิดการคิดพิจารณาต่อไปต่าง ๆ นานา เป็นต้น ซึ่งการปรุงแต่งนี้ถ้าจิตนี้ถูกความโง่ (อวิชชา) ครอบงำ มันก็จะปรุงแต่งให้เกิดกิเลสหรือความยึดถือว่ามีตัวเรา-ของเราขึ้นมา แล้วจิตที่ปรุงแต่งนี้ก็เกิดความรู้สึกทรมานหรือความทุกข์ซ้อนขึ้นมาอีกอย่างรุนแรง (ซึ่งนี่คือทุกข์ในอริยสัจ 4) แต่ถ้าจิตนี้มีปัญญา (หรืออวิชชา) พร้อมทั้งมีสมาธิอยู่ด้วย มันก็จะไม่ปรุงแต่งให้เกิดกิเลสหรือความยึดถือว่ามีตัวเรา-ของเราขึ้นมา แล้วจิตนี้ก็จะไม่เกิดความรู้สึกทรมานหรือทุกข์ซ้อนขึ้นมา (ซึ่งนี่คือความดับลงของทุกข์หรือไม่มีทุกข์ที่เรียกว่านิพพาน)

ร่างกายและจิตใจ (ขันธ 5) ของเรานี้คือสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดของธรรมชาติ แต่ถึงแม้ชีวิตนี้มันจะมีความมหัศจรรย์สักเท่าใดก็ตาม มันก็ยังเป็นแค่เพียง "สิ่งปรุงแต่ง" หรือสิ่งที่ต้องอาศัยสิ่งอื่นมาปรุงแต่ง (หรือสร้างหรือประกอบ) ให้มันเกิดขึ้นมาเท่านั้น ดังนั้นชีวิตของเรา (หรือขันธทั้ง 5 นี้) จึงจะหาแก่นแท้หรือตัวตนที่แท้จริง (อัตตา) ของมันไม่มีเลย ส่วนสิ่งที่มีอยู่ก็ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงเลย (ที่เรียกว่า อนัตตา) จะมีก็เพียงตัวตนมายา (สิ่งหลอกหลวงว่าเป็นของจริง) หรือตัวตนชั่วคราว (เหมือนของจริงแต่ไม่ใช่ถาวร หรือไม่เป็นอมตะ) หรือตัวตนสมมติ (ลงมติร่วมกันว่าเป็นตัวตนเพื่อใช้เรียก) เท่านั้น ซึ่งตัวตนชั่วคราวนี้จะไม่สามารถตั้งอยู่อย่างถาวรหรือเป็นอมตะ(คือไม่ตายอย่างเด็ดขาด) ได้ เพราะไม่ช้าก็เร็วขันธทั้ง 5 นี้ก็ต้องแตกหรือดับหายไปในที่สุด (ที่เรียกว่า อนิจจัง) อีกทั้งขณะที่ยังตั้งอยู่ มันก็ยังต้องทนที่จะประคับประคองตัวตนชั่วคราวของมันเอาไว้ด้วยความยากลำบากอีกด้วย (ที่เรียกว่า ทุกขัง)

ขันธ 5 หรือร่างกายกับจิตใจนี้ เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยกันและกันจึงทำให้ยังตั้งอยู่ได้ ถ้าขาดสิ่งใดไปมันก็จะดับหายไปด้วยกันทั้งคู่ทันที ไม่มีสิ่ง หรือขันธ) ใดจะสามารถเกิดขึ้นมาแล้วจะตั้งอยู่ได้อย่างถาวร เพราะมันตกอยู่ภายใต้กฎสูงสุดของธรรมชาติที่เรียกว่า กฎอภิปัจจยตา ที่มีใจความโดยสรุปว่า " ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมา จะต้องอาศัยเหตุและปัจจัยมาปรุงแต่งให้เกิดขึ้น "

นี่คือการศึกษากันธ 5 หรือร่างกายและจิตใจของเราทุกคนตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยเหตุผลจากสิ่งที่เราทุกคนสามารถสัมผัสได้จริงในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่นี้มาศึกษา อันจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัดขึ้นมาว่า "แท้จริงมันไม่มีตัวตนของเราหรือของใครๆอยู่จริงเลย" ซึ่งความ

เข้าใจอย่างแจ่มชัดนี้ก็คือสิ่งที่เรียกว่าปัญญา ที่เราจะนำมาใช้ควบคู่กับสมาธิ เพื่อขจัด (หรือดับ) ความทุกข์ของจิตใจเราในปัจจุบัน (ทั้งอย่างชั่วคราวและอย่างถาวรก็ได้) ตามหลักอริยสัจ 4 ของพระพุทธเจ้า¹

อิทธิพลที่มาจากศิลปินและผลงานศิลปะ

อาจารย์อวบ สาณะเสน เป็นแบบอย่างของศิลปิน ที่มีจังหวะก้าวเดินแบบไม่ทอดทิ้งผู้ดูจนห่างไกล และก็ไม่ให้ยูโกสลาเวียกลายเป็นผู้เดินตามหลัง โดยไม่มีส่วนในการยกระดับสนิยมหรือความคิดของคนดู"

นั่นคือข้อสังเกตของ อำนวย เชนสบาย นักวิจารณ์ศิลปะชั้นแนวหน้า ซึ่งสรุปแนวทางการทำงานศิลปะของ อวบ สาณะเสน ศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ ปีไว้ได้อย่างชัดเจน และระยะเวลาแห่งการใช้ชีวิตและการทำงานร่วม 7 ทศวรรษที่ผ่านมา อวบได้แสดงความสามารถทางผลศิลปะต่าง ๆ ให้ผู้คนทั้งหลายประจักษ์แล้วว่า ท่านคือหนึ่งในศิลปินชั้นเลิศของประเทศไทย

โดยผู้มีอิทธิพลทางศิลปะคนแรกในชีวิตของอวบก็คือบิดานั่นเอง ซึ่งเป็นนักไวโอลินที่มีลูกศิษย์ลูกหาหลายคน และเป็นช่างภาพฝีมือดีที่ชนะการประกวดมากมาย ตั้งแต่วัยเยาว์ อวบหมั่นฝึกฝนทักษะด้านศิลปะมาโดยตลอด ระหว่างเป็นนักเรียนที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ซึ่งมีเพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกัน ชื่อสุลัดักษณ์ ศิวรักษ์ อวบรับอาสาเขียน โปสเตอร์เชียร์ฟุตบอล โรงเรียน ออกแบบหนังสือและเขียนภาพประกอบในหนังสือพิมพ์ ประเภทใต้ดินของห้องคัดลอกลายไท และภาพรามเกียรติ์จากวัดพระแก้วขายให้นักท่องเที่ยว ฯลฯ ถ้าจะย้อนไปดูผลงานภาพเขียนและงานศิลปะอื่น ๆ ของอวบแล้ว ก็จะพบว่ามิอิทธิพลจากคำสอนของ อ.ศิลป์ไม่น้อยเลย วิชาหลักที่เขาศึกษากับท่าน ได้แก่ ศิลปะคลาสสิก ศิลปะอิตาเลียน สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) และเมื่อรวมกับความสนใจส่วนตัวเกี่ยวกับและศิลปะไทยแล้ว อวบสามารถผสมผสานการใช้เทคนิค กฎเกณฑ์ และกลิ่นอายจากศิลปะของทั้งสองวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืนและงดงาม²

ข้าพเจ้าหยิบยกผลงานของศิลปินไทยรุ่นเก่าท่านนี้ ซึ่งเป็นศิลปินที่มีผลงานโดดเด่น และได้รับการยอมรับในวงกว้าง อ.อวบ สาณะเสน ข้าพเจ้าประทับใจและชื่นชอบในผลงานของ อ.อวบ เมื่อครั้งแรกเห็น ด้วยความน่าสนใจของตัวผลงานที่หยิบนำเอาวัตถุสิ่งของใกล้ตัว สิ่งของที่รัก ที่ขึ้น

¹ (เทศบัญญัติ ฎีกา, 2556)

² (ให้คุณ[นามแฝง], 2553a)

ชอบ เช่น ไวโอลิน เครื่องเบญจรงค์ หรือวัตถุต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันกับตัวศิลปิน ท่านได้นำมาจัดวาง เรียบเรียง ใหม่ด้วยเทคนิคการพื้นที่เล่าเรื่องราว เรียบง่ายและลงตัว โดยใส่อารมณ์ ความรู้สึก และ ธรรมชาติของตนเองเข้าไปในผลงาน ทำให้ผลงานดูแล้วรู้สึก เรียบ นิ่ง สวย สุขุมเยือกเย็น แต่ดูมีความคมคาย และมีชั้นเชิงที่สูงมากในการจัดการกับภาพเหล่านั้นให้สมบูรณ์

โดยการที่ข้าพเจ้าได้นำเสนอผลงานของ อ. อวบ สาณะเสน ซึ่งเป็น ศิลปินที่ได้รับอิทธิพล จากผลงานมานั้น ส่วนหนึ่งคือ ต้องการศึกษาการจัดการกับวัตถุรอบตัวต่าง ๆ ของศิลปิน ซึ่งผลงาน วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าก็เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวัตถุรอบตัว วัตถุในความทรงจำ เช่นเดียวกัน จึง ต้องการศึกษ าระบวนการทางเทคนิค และควบคุมเนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกว่าจุดเด่นของ ผลงานคืออะไร แต่ผลงานข้าพเจ้าจะแตกต่างกับผลงาน อ.อวบ ในเรื่องของเทคนิคที่ใช้ และ รูปแบบการจัดวาง โทนสี บรรยากาศต่าง ๆ ข้าพเจ้าจึงหยิบยกผลงานบางส่วนของ อ.อวบที่ คล้ายคลึงกับเนื้อหาผลงานของข้าพเจ้า

ภาพที่ 1 ชื่อภาพผลงาน"ลายน้ำทอง" (2526), อวบ สาณะเสน, เทคนิค สีอะคริลิกและสีน้ำมันบน ผ้าใบ, ขนาด 32 x 24 นิ้ว

ที่มาจาก ให้อุณ [นามแฝง], **ครูอวบ สาณะเสน 2**, เข้าถึงเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก

<https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=haiku&month=04-2010&date=22&group=2&gblog=31>

ภาพที่ 2 ชื่อภาพผลงาน "Violin Story" (สิงหาคม 2540), อวบ สาณะเสน, เทคนิค สีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ, ขนาด 36x26 นิ้ว

ที่มา: ให้อคุณ [นามแฝง], ครูอวบ สาณะเสน 2, เข้าถึงเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก

<https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=haiku&month=04-2010&date=22&group=2&gblog=31>

ภาพที่ 3 ชื่อภาพผลงาน "Simplif" (ธันวาคม 2526), อวบ สาทะเสน, เทคนิค สีอะคริลิกและสี
น้ำมันบนผ้าใบ, ขนาด 32x24 นิ้ว

ที่มา: ให้อุณ [นามแฝง], ครูอวบ สาทะเสน 2, เข้าถึงเมื่อ 3 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก

<https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=haiku&month=04-2010&date=22&group=2&gblog=31>

บทที่ 3

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้มีการค้นคว้าและศึกษาหาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเรื่อง “ ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ ” เพื่อหาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และแนวความคิด จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตของฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์งานซึ่ง จะทำให้ผลงานมีเนื้อหาและรูปแบบที่ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. การเก็บข้อมูล ศึกษา
2. การเรียบเรียงข้อมูลและหาภาพต้นแบบ
3. วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

1. การเก็บข้อมูลศึกษา

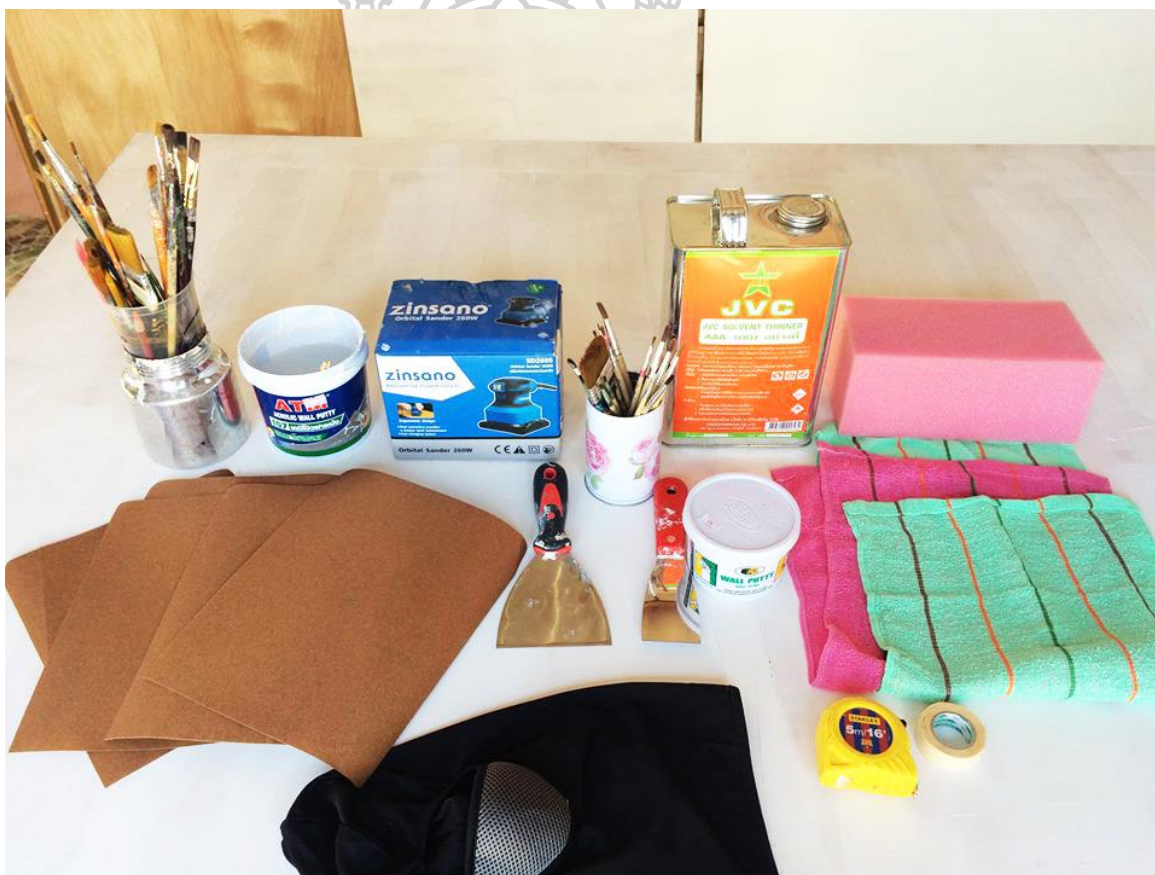
- 1.1 ข้อมูลที่ได้จากเรื่องราว โดยตรงของข้าพเจ้า ความทรงจำที่มีต่อเรื่องราว ความทรงจำที่ถ่ายทอดจากรู้สึก
- 1.2 ข้อมูลจากภาพถ่าย วัตถุสิ่งของ สถานที่จริง ที่ข้าพเจ้าได้คุ้นเคย และได้มีประสบการณ์ร่วม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. การเรียบเรียงข้อมูลและหาภาพต้นแบบ

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จำแนกแจกแจง แยกไว้เป็นหมวดหมู่ทั้งข้อมูลทางเนื้อหาสาระของศิลปะได้แก่ องค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุต่างๆ ทฤษฎีทางจิตรกรรม และข้อมูลทางแนวความคิด สาระ ประเด็นที่ต้องการพูดถึง
- 1.2 การกำหนดแนวเรื่อง และขอบเขตของเนื้อหา ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการหาภาพต้นแบบโดยจะไม่ออกนอกขอบเขตของแนวความคิดมากเกินไป และยังคงเน้นในเรื่อง ความงาม ความลงตัว ความสมบูรณ์ทางทัศนศิลป์ไว้
- 1.3 การเลือกถ่ายภาพต้นแบบในมุมมองต่างๆ จากในสถานที่ต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้เคยใช้งาน และสัมผัสจริง เพื่อให้ตัวข้าพเจ้าได้เข้าถึงและซึมซับอารมณ์ บรรยากาศของมุมมองในสถานที่นั้นๆอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ได้ภาพต้นแบบมาอย่างตรงสาระ ในประเด็นที่ต้องการสื่อสารมากที่สุด

3. วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ข้าพเจ้าเลือกวัสดุและเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นรูปแบบจิตรกรรมสองมิติ ผสมเทคนิคต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเติมสีระบายพู่กัน โดยใช้เทคนิคทรานส์เฟอร์ (Transfer) ภาพถ่ายลงสู่เฟรมไม้กระดานที่ขัดเรียบ เพื่อให้ได้พื้นผิวบนภาพที่มีพื้นผิว (Texture) เป็นเหมือนคราบเก่า และร่องรอยที่ไม่ดูเรียบจนเกินไป ส่งผลให้เกิดความน่าสนใจต่อสายตา มากยิ่งขึ้น และอีกนัยหนึ่งคือ ต้องการให้ภาพที่ร่างขึ้นมานั้นตรงกับต้นแบบภาพถ่ายมากที่สุด ไม่ผิดเพี้ยนเสมือนภาพความทรงจำนั้นยังคงพยายามถูกรักษาไว้ แม้มีการหลุดร่อนสีกร่อน แต่ภาพนั้นก็ยังคงอยู่ไม่หายไป และยังใช้เทคนิคอื่นต่าง ๆ เข้ามาจัดการลงในตัวภาพ เช่น การขูดออก เติมเข้า ขัดขูดไปมาให้เกิดร่องรอย และมิติแสงเงาต่าง ๆ ที่สมบูรณ์

ภาพที่ 4 ภาพวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างผลงาน

4. การสร้างสรรค์ผลงานจริง

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ข้าพเจ้าได้ใช้เทคนิค ขั้นตอนการทำงานโดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ภาพขั้นตอนการเตรียมพื้นผิวงานบนเฟรมไม้กระดาน

1. การเตรียมพื้นผิวงานบนเฟรมไม้กระดาน ซึ่งต้องทำผิวหน้ากระดานที่มีร่องเสี้ยนต่างๆ ให้เรียบเนียนเป็นเนื้อเสมอกัน เพื่อรองรับ เทคนิคการทรานเฟอร์ภาพถ่ายให้มีคุณภาพคมชัด โดยการใช้สีโป๊ว อุดร่องรอยต่าง ๆ บนเฟรมกระดานให้เต็มแผ่น หลังจากนั้นรอแห้งและขัดด้วยเครื่องขัดกระดาษทรายให้เรียบเนียน

ภาพที่ 6 ภาพขั้นตอนการทำความสะอาดเฟรม ซะล้างฝุ่นผงหลังจากขัดด้วยกระดาษทราย

2. เมื่อขัดเสร็จแล้วจะมีฝุ่นผง สีขาวฟุ้งกระจายเต็มเฟรม ให้ใช้ฟ็อกกี้หรือฟองน้ำ ชุบน้ำ ลูบผงฝุ่นออกให้หมด ก่อนนำเฟรมไปปูด้วยกระดาษปรินท์ภาพต้นแบบ เพื่อเตรียมท ารานส์เฟอร์ในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 7 ภาพขั้นตอนการทรานส์เฟอร์

3. ขั้นตอนการทรานส์เฟอร์ โดยใช้ทินเนอร์ถูด้านหลังกระดาษของภาพ เพื่อให้หมึกจากภาพด้านหน้าติดลงไปบนเฟรม

ภาพที่ 8 ภาพขั้นตอนการเก็บรายละเอียดของผลงาน

4. ขั้นตอนการใช้กระบวนการทางจิตรกรรมเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ เช่นการลงสีน้ำหนัก การจุดแสงด้วยกระดาษทราย การเคลือบน้ำหนัก บรรยากาศทั้งภาพโดยการใช้พู่กันเบอร์ใหญ่ รวมถึงการจุดขัดไปมาจนกระทั่งผลงานสมบูรณ์ ด้วยน้ำหนักแสงเงา และบรรยากาศ

บทที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์

จากการศึกษา ค้นคว้า นำมาสู่การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ ” ที่มีการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอผลงานตั้งแต่ระยะแรกจนถึงระยะปัจจุบัน มีลำดับขั้นตอนตั้งแต่การหาข้อมูลการวิเคราะห์ การเลือกเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน มีการปรับปรุงเทคนิค เนื้อหา แก้ไขปัญหา เพื่อหาความสมบูรณ์ของผลงาน และตรงตามจุดมุ่งหมายที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา

การสร้างสรรคผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ในช่วงโครงการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดก่อนวิทยานิพนธ์นี้ เป็นผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง มาจากผลงานระยะแรก ๆ ที่ยังไม่คงที่ในด้านมุมมองรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนไปมา แต่ยังคงเนื้อหาเกี่ยวกับความทรงจำ ความรู้สึกต่าง ๆ ใว้จนถึงปัจจุบัน เมื่อการสร้างสรรค์มาถึงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ การนำเสนอจึงเป็นการสื่อถึงสภาวะความทรงจำ ห้วงอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในความรู้สึก เมื่อได้สัมผัสกับวัตถุสิ่งของที่คุ้นเคยเช่นเดิม ซึ่งผลงานในช่วงระยะแรกมีลักษณะทางรูปแบบที่ค่อนข้างชื่อ สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา การนำเสนอมุมมองของภาพ ยังมีลักษณะ เป็นภาพชัดเจน ไม่ซับซ้อนทางองค์ประกอบมากนัก เพื่อต้องการให้เข้าถึงอารมณ์ของวัตถุที่อยู่ต่อหน้าในขณะนั้น โดยตรง ซึ่งข้าพเจ้าต้องการแสดงสภาวะทางความรู้สึกในใจที่มีต่อวัตถุนั้น ๆ บางภาพชัด บางภาพเบลอขึ้นขึ้นอยู่กับสภาวะของข้าพเจ้าที่มีต่อวัตถุขณะทำงานชิ้นนั้น ซึ่งการพิจารณาได้ตรงความรู้สึก ความทรงจำต่าง ๆ จากวัตถุของข้าพเจ้านั้น ก็เป็นไปเพื่อพิจารณาถึง “สัญญา” ซึ่งเป็น 1 ในขั้น 5 การพิจารณาถึงสัญญานี้ก็เพื่อทำความเข้าใจในความเป็นอนิจจัง ความไม่เที่ยง ของสรรพสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป มีพบเจอ มีพลัดพราก โดยการศึกษาให้เข้าใจ และทำการปล่อยวาง ซึ่งข้าพเจ้าใช้ภาพแทนของวัตถุ สิ่งของใกล้ ๆ ตัว เป็นจุดที่นำมาพิจารณาผ่านการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ โดยมีขอบเขตและเนื้อหา ในหัวข้อ “ ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ ”

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 9 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ครอobrkráw”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 170 ซม.

ภาพที่ 10 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ผ้าถุงของแม่”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 11 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ภายในตู้เสื้อผ้า”
เทคนิคจิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 12 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “ชุดทำงาน”
เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 90 (จำนวน 2 ชั้น)

ภาพที่ 13 ภาพผลงานในระยะก่อนนิทรรศน์ชื่อ “ห้องบันทึกความทรงจำ”
เทคนิคจิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 14 ภาพผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชื่อ “นมข้างบ้าน”
เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 160 ซม.

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าได้อาแนวความคิดเนื้อหาสาระความมุ่งหมายในการสร้างสรรค์เดิมนำมาพัฒนาต่อ ยอดความคิด โดยครั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้ใช้เพียงต้นแบบที่เป็นเฉพาะสิ่งของของข้าพเจ้า แต่ยังคิดให้ลึกลงไปถึงข้าวของต่าง ๆ ที่เป็นของบุคคลที่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้า เช่น มารดา ตา ยาย ซึ่งมีบทบาททางความรู้สึกต่อเวลาชีวิตที่ผ่านมาในช่วงวัยต่าง ๆ ของข้าพเจ้า ซึ่งวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้ ข้าพเจ้าได้ถ่ายบันทึกมาจากสถานที่จริง การใช้งานจริง โดยบันทึกเป็นมุมต่าง ๆ ที่มีการจัดวางที่ทับซ้อนขึ้น จากผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ โดยข้าพเจ้าได้เลือกมุมมองที่น่าสนใจ และให้อารมณ์ไปในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหาที่ทำอยู่

รูปแบบและเทคนิควิธีการ ข้าพเจ้ายังคงใช้เทคนิคกระบวนการสร้างสรรค์แบบเดิมทุกประการ คือมีการทรานซ์เฟอร์ (Transfer) ย้ายภาพต้นแบบภาพถ่ายลงสู่เฟรมไม้กระดาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสร้างงาน แล้วจึงจัดการกับตัวงานให้ตรงกับเนื้อหา และความรู้สึกในภาพที่วางแผนเอาไว้ แต่ส่วนที่ข้าพเจ้าได้ให้ความสำคัญมากขึ้น คือ อารมณ์ของภาพที่เกิดจากน้ำหนักแสง-เงา ความเสมือนจริง การลดทอนองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในงาน โดยเน้นเฉพาะส่วนที่ต้องการแสดงความรู้สึกหรือจุดเด่น เพื่อให้ภาพมีความเป็นจังหวะหนักเบา (Dynamic) ที่มากขึ้น มีการเน้นการปล่อยในส่วนที่ไม่สำคัญ และให้ภาพดูมีอากาศไม่อึดอัดจนมากเกินไป และเป็นการเสริมเนื้อหาทางด้านความทรงจำที่มีซัดมีจาง มีทุกข์มีสุขคละเคล้ากันไป

ส่วนบางภาพ ข้าพเจ้าได้ใช้แสงเงาเข้าจัดการ โดยการเพิ่มน้ำหนักเข้มในปริมาณมากกว่าต้นแบบเดิม และเน้นแสงสว่างเพียงบางจุด เพื่อลดทอนความเหมือนจริง และเพิ่มอารมณ์ของตัวเองเข้าไปในผลงานมากยิ่งขึ้น

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

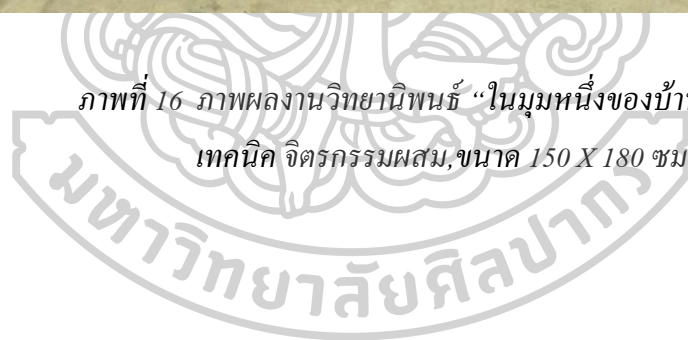
ภาพที่ 15 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “มุมหนึ่งของความงาม”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 16 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ “ในมุมหนึ่งของบ้าน”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 150 X 180 ซม.

ภาพที่ 17 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ “เตียงนอนของตา”
เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 180 X 135 ซม.

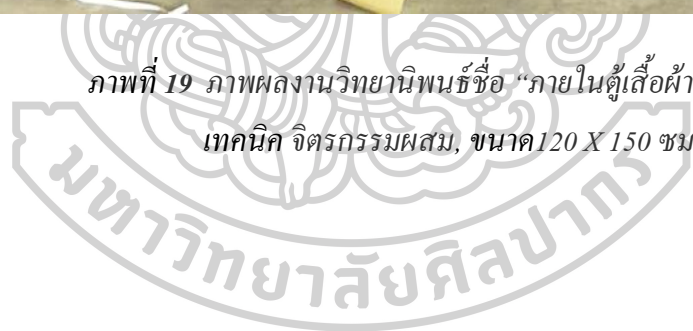
ภาพที่ 18 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชื่อ "มูมอดีต"

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 132 X 180 ซม.

ภาพที่ 19 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “ภายในตู้เสื้อผ้า”
เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 20 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “โต๊ะทำงาน”

เทคนิคจิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

ภาพที่ 21 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “เช้าวินใหม่”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 134 X 200 ซม.

ภาพที่ 22 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชื่อ “ชั้นหนังสือ”

เทคนิค จิตรกรรมผสม, ขนาด 120 X 150 ซม.

บทที่ 5

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ “ ความรู้สึกของความทรงจำจากวัตถุ ” ชุดนี้ได้รวบรวมเนื้อหา กระบวนการและข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อมุ่งเน้นการแสดงออกถึง แนวความคิด และความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อผลงานชุดนี้

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความเข้าใจต่อตนเอง และคนรอบข้างใกล้ชิดที่ข้าพเจ้าเคยสัมผัสอย่างคุ้นเคย และทำให้เข้าใจมากขึ้นถึงผลงานศิลปะที่ได้รับการสร้างสรรค์ สร้างคุณค่าต่อจิตวิญญาณ และสามัญสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่มีความรู้สึกนึกคิด มีการปรุงแต่ง ผลงานชุดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกปล่อยวาง ต่อสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีการเกิด และการจากลา อันส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการปล่อยวาง ในสภาพของขั้นที่ 5 อันได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ที่จะต้องเสื่อมและดับไปไม่มีสิ่งของหรือธรรมชาติใดที่จะอยู่จีรังถาวร การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ของข้าพเจ้าจึงประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ และแนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอด ทั้งในส่วนของเนื้อหาและรูปแบบกับเทคนิคผลงานที่ได้คิดค้นสร้างสรรค์ ขึ้นมา โดยรูปแบบที่สร้างสรรค์ขึ้นมานั้นเกิดจากการต่อยอดทางเทคนิคที่ได้ทดลองทำมาอย่างต่อเนื่อง และจัดการประยุกต์ให้เข้ากับเนื้อหาเรื่องราว ซึ่งความสมบูรณ์ของผลงานข้าพเจ้านั้นอาจไม่ได้อยู่ที่กายภาพของผลงานที่ดูเสร็จสมบูรณ์ทั้งโครงสร้าง แสงเงา มิติ ความเรียบร้อย พิถีพิถันภายในภาพ แต่ความสมบูรณ์ในผลงานของข้าพเจ้ายังประกอบด้วยอีกส่วนหนึ่งคือ การตั้งใจปล่อย ลดทอนความสมบูรณ์ของรายละเอียดที่สมจริง ความตั้งใจปล่อยพื้นที่ในผลงานบางส่วนให้ดูไม่เสร็จเรียบร้อยดี เพื่อเสมือนเป็นการสร้างพื้นที่ทางจินตนาการของผู้ชมให้มีจินตนาการต่อในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ในภาพ ซึ่งแต่ละคนต่างก็อาจมีมุมมองความทรงจำที่ไม่เหมือนกัน การได้มีจินตนาการต่อในส่วนนั้นๆจึงมีความสำคัญสำหรับข้าพเจ้าที่ได้ใช้ผลงานศิลปะ เป็นสื่อสร้างจุดเชื่อมโยงระหว่าง “ผู้ชม” กับ “ความทรงจำ” ในอดีตของเขาเอง ซึ่งการระลึกถึงความทรงจำต่าง ๆ นั้นอาจจะเกิดขึ้นน้อยหรือมากก็ล้วนแล้วแต่ประสบการณ์ในชีวิตของเขาเหล่านั้น กับผลงานของข้าพเจ้า

รายการอ้างอิง

เดชบัญญัติ ฤทธิกุล. (2556). การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ตับไป ของจันทร์ 5. Retrieved from

<http://www.whatami.net/lum/lum130.html>

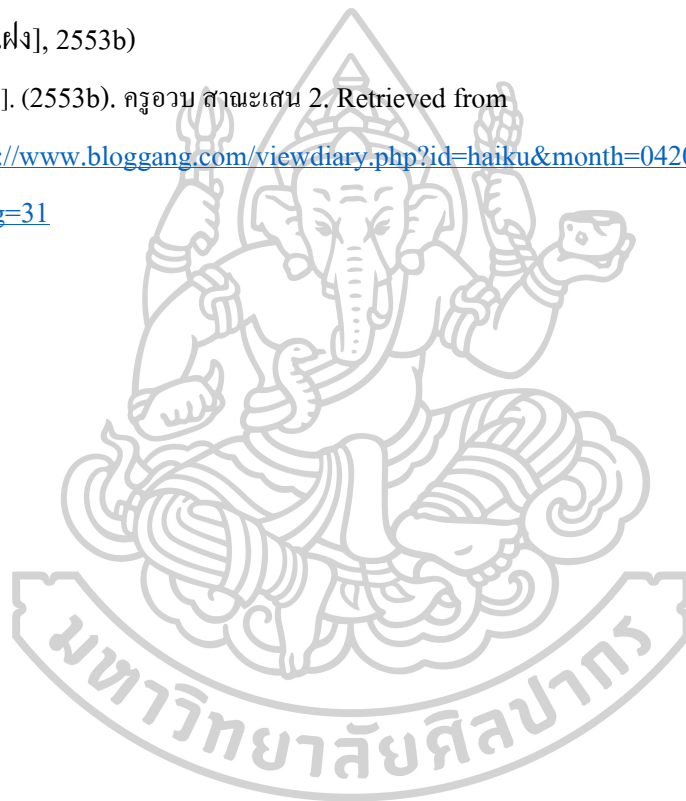
ให้คุณ[นามแฝง]. (2553a, 2556). กรูอวบ สานะเสน 1 Retrieved from

<https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=haiku&month=17-04-2010&group=2&gblog=30>

(ให้คุณ[นามแฝง], 2553b)

ให้คุณ[นามแฝง]. (2553b). กรูอวบ สานะเสน 2. Retrieved from

<https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=haiku&month=042010&date=22&group=2&gblog=31>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นันทชัย ใจอารีย์
วัน เดือน ปี เกิด	9 เมษายน พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	2545 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม 2548 วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี 2551 ระดับปริญญาตรี ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556 ระดับปริญญาโทสาขาทัศนศิลป์ ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	117 ม.11ทองหลาง 1 สวนหลวง กระทู้มแบน สมุทรสาคร 74110
รางวัลที่ได้รับ	2551 รางวัลที่1 การแข่งขันทักษะวิชาชีพ "วาดเส้นภาพเหมือน" ระดับอาชีวศึกษา (ภาคกลางและตะวันออก) 2552 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ ที่4 รุ่นอายุ 17-20 ปี 2553 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่5 รุ่นอายุ 17-20 ปี ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง การประกวดศิลปกรรมเด็ก และเยาวชนแห่งชาติครั้งที่5 รุ่นอายุ 17-20 ปี ได้รับพระราชทานรางวัลที่3 โครงการประกวดจิตรกรรม หัวข้อ "ช้างไทย" โดยสมเด็จพระเทพฯ 2554 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่7 รุ่นอายุ 20-25 ปี 2555 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมช้างเผือกครั้งที่1 หัวข้อ "ในหลวงของปวงชนชาวไทย" ได้รับรางวัลชมเชย ประกวดวาดภาพโดยธนาคารออมศิลป์ ระดับอุดมศึกษา 2556 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประกวดวาดภาพหัวข้อ "ผลที่เกิดขึ้น

- จากพฤติกรรมของนักการเมือง" โดยสำนักงาน ปปช.
ร่วมแสดงนิทรรศการจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดย
นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายคณะจิตรกรรมฯ
ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมช่างเผือกครั้งที่2 หัวข้อ
"น้ำ...แห่งชีวิต"
- 2557 ได้รับรางวัลเหรียญเงิน การประกวดศิลปกรรมเด็กและ
เยาวชนแห่งชาติครั้งที่9 รุ่นอายุ 20-25 ปี
ได้รับรางวัลชมเชย ประกวดภาพจิตรกรรมครบรอบ 72 ปี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวข้อ "เกษตรศาสตร์สั่งสม
ความอุดมแห่งแผ่นดิน"
- 2558 ร่วมแสดงผลงานจิตรกรรมเอเชียพลัส หัวข้อ "จังหวัด
ดนตรี กวี ศิลป์"
ร่วมแสดงผลงานประกวดจิตรกรรม UOB Painting of the
year 2015
ร่วมแสดงและร่วมประมุขผลงานจิตรกรรมหัวข้อ
"ครอบครัวช่างในหัวใจฉัน" โดยบริษัท ไอซีซี จำกัด
- 2559 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมช่างเผือกครั้งที่5 หัวข้อ
"สัมพันธ์ภาพและความรัก" โดยบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ
จำกัด
ร่วมแสดงผลงานประกวดศิลปกรรม หัวข้อ
"เพียงพอ...พอเพียง เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนบนแผ่นดินไทย
โดยบริษัท ปตท.จำกัด
- 2560 ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวดศิลปกรรมหัวข้อ
"ก้าวตามรอยพระราชา สานต่อที่พ่อทำ" โดยบริษัท
ปตท. จำกัด
- 2561 ร่วมแสดงผลงานการประกวดศิลปกรรมช่างเผือกครั้งที่ 7
หัวข้อ"แรงบันดาลใจจากทุกคนเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน